

Motion till riksdagen 2020/21:3445

av **Hans Wallmark m.fl. (M)**

Svensk säkerhetspolitik för en orolig tid

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om den säkerhetspolitiska utvecklingen i närområdet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett fördjupat nordiskt försvarssamarbete bortom fredstida förhållanden och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett fördjupat operativt nordiskt försvarssamarbete och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett starkare svenskt engagemang för EU:s säkerhets- och försvarspolitik och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om EU:s civilskyddsmekanism och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Natos roll för Europas säkerhet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Sveriges relation till Nato och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges utrikespolitiska linje ska inkludera ett svenskt Natomedlemskap och tillkännager detta för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett effektivt samarbete mellan EU och Nato och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Sveriges internationella fredsfrämjande insatser och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rustningskontroll och icke-spridning och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om 5G och nästa generations digitala infrastruktur och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den säkerhetspolitiska utvecklingen i närområdet

Säkerhetsläget i Sveriges närområde har försämrats betydligt de senaste åren, främst som ett resultat av Rysslands aggression mot Ukraina och den illegala annekteringen av Krim. Det faktum att Ryssland använder militära medel för att flytta på gränser i Europa är mycket oroande och innebär ett brott mot Förenta nationernas våldsförbud samt mot den europeiska säkerhetsordningen vilken kodifierades i Helsingforslutakten 1975. I maj 2019 konstaterade Försvarsberedningen att Sveriges militärstrategiska läge har försämrats de senaste åren bland annat som ett resultat av den politiska utvecklingen i Ryssland och av att den ryska militära förmågan har ökat. Ryssland har en väsentligt större militär förmåga än alla sina grannländer i väster och söder.

Vidare pekar Försvarsberedningen på att risken för ett väpnat angrepp mot Sverige inte kan uteslutas och att Sverige oundvikligen blir påverkat om en säkerhetspolitisk kris eller väpnad konflikt uppstår i vårt närområde. Uppstår det en militär kris eller konflikt i vårt närområde så kommer Sverige med största säkerhet att dras in i den tillsammans med våra grannländer. Moderaterna delar fullt ut försvarsberedningens analys av den säkerhetspolitiska utvecklingen i närområdet. En utveckling som nu blivit än mer allvarlig utifrån det försämrade läget i Belarus.

Den 1 januari 2021 tar Sverige över ordförandeskapet för Organisationen för Säkerhet och Samarbete i Europa (OSSE). Som ordförandeland i OSSE kan Sverige spela en viktig roll i flera prioriterade processer i vårt närområde, såväl i Belarus som i Ukraina.

Den försämrade utvecklingen i vårt närområde måste medföra konsekvenser för Sveriges försvarspolitik – dels genom att stärka vårt eget försvar, dels att i enlighet med den solidariska säkerhetspolitiken samarbeta med andra likasinnade länder. Sverige har genom antagandet av solidaritetsförklaringen 2009 deklarerat att Sverige inte kommer att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat EU-medlemsland eller nordiskt land. Vi förväntar oss att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas. Sverige bör därför kunna ge och ta emot civilt och militärt stöd. Regeringen framhöll i utrikesdeklarationen den 12 februari 2020 att Sverige fortsatt står bakom solidaritetsdeklarationen.

Sverige har även som en viktig del av den solidariska säkerhetspolitiken ratificerat EU:s Lissabonfördrag inklusive artikel 42.7 i Fördraget om Europeiska unionen och solidaritetsklausulen i artikel 222 i Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Nordeuropa förändras till följd av klimatförändringarna. Uppvärmningen i Arktis är högre än det globala snittet och tydliggör dess inverkan på fred, säkerhet och välbefinnande. Rysslands ökade ambitioner att stärka kontrollen av Nordostpassagen adresserar viktiga frågor om upprätthållandet av navigationsfriheten, såväl när det gäller trafik som kablar och ledningar. I längden blir också frågan om skyddet av atlantförbindelserna central. Det är betydelsefullt att den Arktisstrategi som nu tas fram tar ett sammanhållet grepp om Sveriges strategiska förhållningssätt till en region i förändring. Det ligger i svenskt intresse att upprätthålla ett europeiskt och transatlantiskt engagemang kring utvecklingen på Nordkalotten.

Ett fördjupat nordiskt försvarssamarbete bortom fredstida förhållanden

Försvarssamarbetet inom Norden, både bi- och multilateralt samt inom NORDEFKO, har stärkts de senaste åren. Inom ramen för NORDEFKO:s visionsdokument 2025 ställer sig medlemsländerna även bakom principen att ha ett samarbete bortom fredstida förhållanden. Det handlar bland annat om möjligheten genomföra konsultationer vid kris- och konfliktsituationer. Säkra kommunikationer har därför upprättats mellan ländernas försvarsdepartement. Vidare har stora framsteg gjorts för att skapa bättre förutsättningar för ökad militär rörlighet över de nordiska gränserna samtidigt som övningsverksamheten ökat i omfattning.

2009 presenterade Thorvald Stoltenberg en rapport för det nordiska samarbetet. Många av de förslag som Stoltenberg rapporten innehöll har idag blivit verklighet. I juli

2020 presenterade Björn Bjarnason en uppföljning på Stoltenberg rapporten som framförallt fokuserar på ett ökat samarbete mellan de nordiska länderna mot hybridhot och cyberangrepp. Det är angeläget att de nordiska länderna gemensamt omsätter så många av de förslag som rapporten föreslår i praktiken för att öka det nordiska samarbetet på detta område.

NORDEFCO är ett bra och ett viktigt komplement till samarbetena inom Nato och EU. Den nordiska kontexten kan utgöra en bra språngbräda för att öka samarbetet med länder i vårt närområde för att motstå rysk påverkan via hybridkrigföring. Dessutom bör de nordiska länderna upprätta utökade samarbeten med till exempel Ukraina kring cyber- och energisäkerhet samt desinformation som gynnar båda parterna. Sverige kan bistå med resurser och vi kan lära oss mycket av ett land som de senaste åren har fått utstå omfattande angrepp. Det är viktigt även för Sveriges säkerhet att vi kan stödja Ukraina på alla sätt och vis vi kan framgent. Slutligen har vi moderater pekat på betydelsen av ökad nordisk samverkan när det gäller totalförsvar och cybersäkerhet, något vi också har lyft i Nordiska rådet.

Operativt försvarssamarbete på nordisk grund

Finland har – både genom våra länders gemensamma historia och säkerhetspolitiska vägval - en särställning i Sveriges internationella försvarssamarbeten. Hösten 2020 fattade också riksdagen en ny lag om ett fördjupat operativt försvarssamarbete mellan Sverige och Finland. Sverige försvarssamarbete med Finland syftar till att stärka ländernas nationella försvar och förbättra förutsättningarna att agera militärt gemensamt. Vi välkomnar ett fördjupat försvarssamarbete med Finland som även innefattar en gemensam operativ planering.

Men Moderaterna anser dock att det operativa försvarssamarbetet mellan Sverige och Finland ska ha ett bredare anslag och inte vara begränsade till att enbart gälla det svensk-finska samarbetet. Det behövs istället skapas generella förutsättningar för att ge och ta emot operativt stöd även från andra länder. Detta skulle vara mer ändamålsenligt både utifrån hotbilden, de faktiska behoven av militärt samarbete och den solidariska säkerhetspolitiken. Det synsättet delas också av Försvarsberedningen som i sin slutrapport Värnkraft från den 14 maj 2019 pekar på vikten av att Sverige även kan få stöd av tredje part för att kunna hålla transatlantiska förbindelser öppna och ytterst ta emot utländska stridskrafter på svenskt territorium i händelse av kris och krig. I rapporten står bland annat: ”Beredningen menar dock att de av utredningen identifierade

begränsningarna för att ge och ta emot militärt stöd är generella och därför inte bara bör omfatta Finland. Förmågan att kunna ta emot stöd även från andra stater än Finland bör enligt Förvarsberedningen underlättas och regleras i en beredskapslag som skyndsamt kan aktiveras efter särskilt beslut av regeringen eller riksdagen. Det är av särskild vikt, givet de förslagberedningen lämnar i denna rapport.” Det står också:

”Förvarsberedningen anser att Sverige så långt som möjligt måste utveckla möjligheterna till gemensam operativ planläggning med Finland samt i största möjliga utsträckning samordna planeringen med Norge, Danmark, Storbritannien, USA och Nato.” Dessa slutsatser delas av alla partier som ingår i beredningen utom Vänsterpartiet. Det kan konstateras, likt förvarsberedningen gör, att den motsvarande nya finska lagstiftningen om operativt stöd, vilken antogs den 1 juli 2017, är just generell och inte avgränsad till något enskilt land utan endast lutar sig mot den europeiska solidaritetsförklaringen. Internationellt bistånd kan lämnas till en annan stat, till Europeiska unionen eller till en internationell organisation och att internationellt bistånd kan begäras från samma slags organ. Vi anser därför att det operativa försvarssamarbetet med Finland ska vidgas och innefatta fler länder och organisationer. Det är av central betydelse att det finsk-svenska försvarssamarbetet ses i en euroatlantisk kontext där detta samarbete förstärker och skapar bättre förutsättningar för samverkan inom EU och med Nato snarare än att utgöra ett alternativ. Nato och ytterst USA spelar en avgörande roll för att upprätthålla säkerhet och stabilitet i vår del av Europa. Det fördjupade försvarspolitiska samarbetet med Finland ersätter inte heller behovet av ett svenskt Nato-medlemskap. Vi anser att ett sådant beslut ska tas i nära dialog och helst tillsammans med Finland. I sammanhanget är det viktigt, särskilt mot bakgrund av säkerhetsläget i närområdet, att även fördjupa försvarssamarbetet med Norge.

Ett starkare svenskt engagemang för EU:s säkerhets- och försvarspolitik

I en allt mer osäker omvärld måste de europeiska länderna ta ett större ansvar för Europas säkerhet. EU:s fördjupade försvarssamarbete inom ramen för bland annat det permanenta strukturerade samarbetet (PESCO), den årliga försvarsöversynen (CARD) och den europeiska försvarsfonden (EDF) har potentialen att stärka både de enskilda medlemsländernas försvarsförmåga och unionens samlade förmåga att hantera ett försämrat omvärldsläge. Moderaterna ställer sig dock avvaktande till de förslag som

framförts inom ramen för den så kallade ökade strategiska autonomi för EU, speciellt på det försvarsindustriella området. Vi tror istället att de globala utmaningarna bör mötas genom ett fördjupat transatlantiskt samarbete.

Sverige har bra förutsättningar för att spela en viktig roll i utformandet av det europeiska försvarssamarbetet – vi har en försvarsindustri som ligger i framkant, försvarsforskning i världsklass på många områden och en väl utvecklad underrättelseverksamhet. Sverige är också det enda land inom EU som deltagit i alla civila och militära krishanteringsinsatser som unionen beslutat om. Detta förutsätter emellertid ett mer aktivt engagemang i de projekt och frågor som Sverige driver. Sverige måste även bli bättre på att ha dialog och skapa allianser med likasinnade länder eller länder där våra intressen sammanfaller. Detta har blivit ännu mer angeläget som en konsekvens av Brexit eftersom Sverige tidigare hade ett nära partnerskap med Storbritannien inom ramen för EU:s säkerhets- och försvarspolitik. Det ligger i Sverige och hela EU:s intresse att Storbritannien kan upprätta ett så nära samarbete som möjligt med EU på det säkerhets- och försvarspolitiska området. I linje med detta bör Sverige främja att EU arbetar så inkluderande som möjligt för tillträde till detta samarbete för tredje land. Storbritannien, Norge och USA bör ha en särställning givet ländernas viktiga bidrag till Europas säkerhet. Vidare bör i Sverige verksamma försvarsföretag få fullt tillträde till finansiering från EU:s försvarsfond oavsett om dom är utlandsägda eller svenskägda. Samtliga företag har svensk VD och tillverkningsstillstånd för krigsmateriel från Inspektionen för strategiska produkter.

EU:s fördjupade säkerhets- och försvarssamarbete skapar stora möjligheter för Sverige om vi använder denna möjlighet rätt. Sverige bör därför sätta en strategi med tydliga prioriteringar för hur vi anser att EU-samarbetet ska utvecklas och hur Sverige kan ta del av de resurser som finns allokerade. Parallellt med detta måste Sverige skapa en ändamålsenlig struktur med alla relevanta aktörer inklusive försvarsindustrin som långsiktigt kan driva Sveriges intressen.

EU:s civilskyddsmekanism

Krisberedskap är ett område där EU kommer att satsa allt större resurser. Det finns starka skäl för det då olika former av extremväder och andra exceptionella händelser sannolikt kommer att bli allt vanligare i framtiden som en konsekvens av klimatförändringarna. Den hjälp Sverige tog emot från andra europeiska länder under skogsbränderna sommaren 2018 kunde till stor del genomföras tack vare EU:s

civilskyddsmekanismen. Huvudansvaret är att tillgodose en stark krishanteringsförmåga och räddningstjänst är alltid ett nationellt ansvar. Men Sverige bör bejaka ett utbyggt krisberedskapssamarbete, bland annat för att kunna hantera effekterna av klimatförändringarna. Genom EU:s civilskyddsmekanism har Sverige under 2020 även fått tillgång till två vattenskopande brandflygplan som är baserade i Skavsta som stärkt vår förmåga att bekämpa skogsbränder. Det utgör en gemensam nordisk resurs och finansieras till 90 procent av EU. Vidare är det även angeläget att MSB:s krishanteringslager i Kristinehamn fortsatt kan utgöra hela EU:s gemensamma logistiklager för olika former av kris- och räddningsinsatser. Vi förväntar oss att regeringen driver denna fråga med kraft inom EU när den kommer upp till förhandling under 2021.

Natos roll för Europas säkerhet

Nato är den viktigaste garanten för säkerhet och stabilitet i Europa och har varit så sedan försvarsalliansens bildande 1949. Grunden för Nato är det kollektiva försvaret och de solidariska försvarsgarantierna som vilar på FN-stadgans artikel 51 om varje lands rätt till enskilt eller kollektivt självförsvar vid ett väpnat angrepp från ett annat land. Nato har en demokratisk värdegrund och den överväldigande majoriteten av medlemmarna är sådana som vi benämner likasinnade och redan har samarbeten med eller vill fördjupa samarbeten med.

Efter kalla krigets slut skiftades mycket av Natos fokus mer mot internationella insatser som den i Afghanistan. Natos förmåga till att genomföra effektiva fredsfrämjande insatser är fortfarande en viktig del i organisationens verksamhet, men tyngdpunkten har sedan Rysslands attack mot Ukraina 2014 åter flyttats tillbaka mot det kollektiva försvaret.

Nato har från och med 2014 vidtagit åtgärder för att stärka försvarsalliansens östra flank genom att placera ut multinationella stridsgrupper i de baltiska länderna och Polen. Det visar att Nato kan leva upp till sina åtaganden gentemot sina medlemmar och fortsatt kan leverera säkerhet i ett Europa som blivit mer osäkert de senaste åren.

Trots farhågor gällande Trump-administrationen har USA ett fortsatt starkt engagemang för säkerhet och stabilitet i Europa. Det amerikanska militära stödet för Europas säkerhet det så kallade European Deterrence Initiative har mer än tredubblats under de senaste fyra åren. Den aviserade neddragningen om cirka 13 000 soldater av USA:s militära närvaro i Tyskland är dock en vattendelare för den trenden och inger

oro. En stark amerikansk militär närvaro i Europa förstärker den transatlantiska länken och bidrar till säkerhet och stabilitet på den europeiska kontinenten. Det bästa sättet att säkra ett fortsatt amerikanskt engagemang för Europas säkerhet är att Europa tar ett större ansvar för sin egen säkerhet genom ökade satsningar på försvaret och utvecklandet av en starkare militär förmåga. Därigenom kan ett bättre och mer balanserat transatlantiskt partnerskap upprättas. Även de nödvändiga svenska satsningarna på det egna försvaret bör ses i ljuset av detta faktum samt även som ett bidrag till en starkare transatlantisk länk.

I samband med försvarsalliansens toppmöte i London 2019 diskuterades även för första gången även Kinas roll i det internationella systemet samt vilka konsekvenser det har för Nato. Moderaterna välkomnar en fördjupad och breddad politisk dialog inom Nato och vill gärna se att Sverige i egenskap av partnerland till försvarsalliansen medverkar i denna dialog.

Sveriges relation till Nato

Moderaterna anser att Sverige ska ansöka om medlemskap i Nato för att stärka Sveriges säkerhet och för att genom medlemskapet kunna bidra till övriga medlemsländers, och särskilt våra grannländers, säkerhet. Genom ett medlemskap i Nato så blir vi en del av det kollektiva försvaret, med dess solidariska försvarsgarantier som delas med 29 andra medlemsländer. Säkerhetsgarantin från USA, genom Nato, kan inte underskattas. Likaså möjliggörs nära samarbete, samordning och arbetsfördelning bland alla de nordiska länderna. Sverige skulle som medlem också kunna ha en gemensam försvarsplanering för snabbt och samfällt agerande vid en eventuell kris samt få sitta med vid bordet och ha inflytande när viktiga beslut som påverkar Sveriges säkerhet tas. Ett svenskt Natomedlemskap, och ett aktivt deltagande i organisationens arbete för fred och säkerhet, skulle i realiteten vara en logisk fortsättning på den internationalistiskt inriktade utrikespolitiska linje som Sverige fört under hela efterkrigstiden.

Att söka medlemskap i Nato innebär att Sverige måste göra ett gediget förarbete. Det handlar om att skapa ett brett folkligt och parlamentariskt stöd, skapa stöd för ett svenskt medlemskap hos dagens medlemsstater och se till att det militära och juridiska ramverket ska finnas på plats. Att få dessa förberedelser på plats kommer att vara en viktig del i att skapa trovärdighet i vår ambition att söka medlemskap.

Ett beslut om ett svenskt Natomedlemskap ska även tas i nära dialog och gärna tillsammans med Finland. Men ytterst är detta självständiga beslut som respektive land

äger. Under tiden Sverige arbetar för ett medlemskap ska vi fördjupa existerande samarbeten med Natoländerna på så många områden som möjligt för att skapa förutsättningar för att ge och ta emot civil och militär hjälp i händelse av kris och konflikt i enlighet med den svenska solidaritetsförklaringen.

Det är viktigt att Sverige är öppet för ett eventuellt Natomedlemskap, särskilt mot bakgrund av säkerhetsläget. Att kategoriskt stänga dörren till Nato som regeringen Löfven har gjort minskar det svenska handlingsutrymmet. Istället bör Sverige likt Finland ha en Natooption inskriven i regeringsförklaringen. I den finska skrivningen så står att Finland bevarar möjligheten att ansöka om medlemskap i Nato.

Slutligen anser Moderaterna att det bör tillsättas en ny utredning som ser över Sveriges internationella försvarssamarbeten, inklusive Nato. Sedan Krister Bringéus utredning presenterades 2016 så har det hänt ett flertal saker som påverkar den internationella säkerhetspolitiska miljön. Det handlar till exempel om ett djupare försvarssamarbete inom EU, en ny dynamik i den transatlantiska länken och Brexit.

Utredningen bör utifrån det nya säkerhetspolitiska läget ta fram en rapport som analyserar och redogör för innebörden av olika former av samarbeten respektive medlemskap med länder och i organisationer, samt dessas för- och nackdelar inom det försvars- och säkerhetspolitiska området, i dag och i framtiden.

Utredningen bör också lägga särskild tonvikt på en analys av samarbetet inom Nato och redovisa hur Sverige skulle kunna bli medlem av Nato och vilka konsekvenser ett eventuellt svenskt Nato skulle få när det gäller ekonomiska åtaganden, andra säkerhetspolitiska samarbeten samt för Sveriges säkerhetspolitiska situation och läget i Sveriges närområde.

Ett effektivt samarbete mellan EU och Nato

Ett effektivt samarbete mellan EU och Nato är avgörande för att organisationernas medlemmar gemensamt ska kunna hantera det försämrade säkerhetspolitiska läget i Europas närhet. Att EU inte ska duplicera det Nato gör bör vara en grundprincip, men det behöver inte betyda att all överlappning är av ondo. Det är bra att kompetens att hantera vissa frågor som till exempel hybridhot, strategisk kommunikation och cybersäkerhet finns både hos Nato och EU. Sedan 2016 finns det också en gemensam deklaration mellan EU och Nato där principer för det framtida samarbetet lagts fast.

EU-samarbetet har även en central roll att spela för samordning kring frågor i skärningspunkten mellan ekonomi och säkerhet. Det kan till exempel gälla stora

infrastrukturprojekt som Nord Stream 2 som har bäring på energisäkerheten, men i allra högsta grad även på Europas säkerhet i stort. Idag finns det inte någon samsyn mellan medlemsländerna kring hur EU ska agera i denna fråga. Den nordliga gruppen, vilken består av länderna i Norden och Baltikum samt Nederländerna, Tyskland och Storbritannien, är en viktig plattform för Sverige att agera genom. Med länderna i norra Europa delar vi gemensamma säkerhetspolitiska hot och utmaningar och tillsammans är vi en starkare kraft för att lyfta dessa hot och utmaningar inom EU. Sverige bör arbeta för ett mer samfällt agerande från den nordliga gruppens sida.

Sverige bör axla ett större ansvar och driva frågor som rör säkerhet i Sveriges närområde och genom detta lyfta frågorna inom EU. Samarbetet med europeiska länder som utsätts för ryska påtryckningar och aggression bör stärkas. Det kan till exempel handla om samverkan för att stärka motståndskraften mot hybridhot som när det gäller informationskrigföring och cyber- och energisäkerhet.

Den svenska staten måste också bli bättre på att stödja forskning och innovation inom försvarssektorn. Här bör vi vara aktiva för att svenska företag och försvarsmyndigheter ska kunna få del av medlen i EU:s försvarsfond. Målet är att nyutveckla och undvika dubbelarbete. Europa skall primärt konkurrera med aktörer utanför Väst, men söka samarbete och arbetsfördelning inom EU och Nato-sfären.

Dessutom bör försvarsdepartementet ta ledningen i att stärka dialogen mellan departement, försvarsmyndigheter och försvarsindustri för att bättre kunna identifiera svenska intressen på både kort och lång sikt i det europeiska försvarssamarbetet.

Internationella fredsfrämjande insatser

Sverige står inför ett antal utmaningar i de internationella insatserna. Det handlar om var, i vilken kontext och med vem som Sverige ska göra internationella insatser, men även om hur vi blir bättre på samverkan mellan civila och militära delar för att skapa långsiktighet och hållbarhet.

För närvarande så är Sveriges största insats i Mali där vi bidrar till den FN-ledda operationen MINUSMA med ca 220 personer. MINUSMA syftar till att skapa säkerhet, stabilitet och långsiktig utveckling i en region som drabbats hårt av våld och terror. Sverige bidrar med ett förband med hög kompetens vilket höjer kvaliteten i hela insatsen. Efter årsskiftet är tanken att Sverige dessutom ska bidra med en styrka till den fransk-ledda insatsen Task Force Takuba i Mali.

Den svenska insatsen i Mali har, jämte de i Afghanistan och Kosovo, varit en av de största och svåraste som det svenska försvaret genomfört. Det illustreras inte minst av den statskupp som skedde i Mali nyligen och de implikationer den kan få för insatsen. Som det ser ut nu så planeras dessutom deltagandet i Takuba till första halvåret 2021 istället för den ursprungliga inriktningen vilken var andra halvåret 2020. Därför måste en grundlig utvärdering av insatsen genomföras. Inte minst viktig är diskussionen om var och i vilket sammanhang svenska insatser gör mest nytta.

Mali har dessutom varit den första större FN-ledda insatsen Sverige deltagit i på länge. Erfarenheterna från Mali visar på att FN-systemets förmåga att hantera fredsfrämjande insatser brister på flera punkter. Sverige bör i framtiden noga överväga i vilken kontext vi kan göra störst nytta med vårt deltagande.

Försvarmakten har indikerat att allt för omfattande och komplexa internationella insatser har en negativ inverkan på försvarets möjligheter att bygga nationell förmåga, särskilt när insatsen pågår en längre tid. Försvarmakten har också indikerat att man helst ser att prioriteringsordningen för svenskt deltagande i internationella insatser bör vara under ledning av främst Nato, sedan EU och sist FN.

Den så kallade Cruz-rapporten om säkerhet i internationella insatser lyfter ett antal åtgärder för att förbättra säkerhet och funktionalitet i Förenta nationernas insatser. Där pekas bland annat på att många av de styrkor som sätts in i insats ofta är undermåligt utbildade och därför har dåliga förutsättningar att lösa sina uppgifter på plats.

Det krävs ett helhetsgrepp kring frågan om svenska internationella insatser. Det handlar både om hur vi kan göra störst nytta med de resurser Sverige besitter, men även om hur internationella insatser på gott och ont påverkar det svenska försvaret och dess förmåga samt hur Sveriges nationella intressen kan gynnas av deltagande i en insats. Därför bör det göras en bred analys av frågan.

Rustningskontroll och ickespridning

En av det internationella samfundets viktigaste uppgifter är att verka för rustningskontroll och icke-spridning av massförstörelsevapen. Risker för spridning av massförstörelsevapen har tyvärr ökat de senaste åren bland annat som en konsekvens av att ett antal regimer för rustningskontroll befinner sig under stark press. Dagens kärnvapenländer behöver reducera sina egna kärnvapenarsenaler för att med trovärdighet kunna driva icke-spridningsfrågorna. Även de taktiska kärnvapnen bör omfattas av nya nedrustningsavtal, och ett provstoppsavtal måste komma på plats.

Utvecklingen av missilförsvar utgör också en viktig komponent i icke-spridningsarbetet, då det bland annat syftar till att ta bort incitamenten för länder att utveckla massförstörelsevapen och missilteknologi.

Det svenska engagemanget för rustningskontroll och icke-spridning av kärnvapen ska fokusera på områden där Sverige kan skapa verklig och tydlig nytta. FN:s konvention om kärnvapenförbud (TPNW) faller inte inom detta kriterium. Eftersom kärnvapenmakterna står utanför konventionen, riskerar den i stället att försvaga FN:s fördrag om förhindrande av spridning av kärnvapen (NPT). I förlängningen innebär det att kärnvapenförbudskonventionen faktiskt riskerar att också bidra till utebliven nedrustning. Dessutom kan en svensk ratificering få mycket negativa följder för Sveriges försvarssamarbeten med andra länder. Regeringens utredare rekommenderar att Sverige inte undertecknar eller ratificerar kärnvapenförbudskonventionen. Moderaterna delar denna slutsats.

För att på bästa sätt bidra till kärnvapenedrustning bör Sverige i stället kraftfullt driva en linje som syftar till att främja och värna existerande processer, såsom NPT och den bredare NPT-regimen. Den översynskonferens av NPT-avtalet som skulle ha genomförts under våren 2020 har nu skjutits upp till 2021. Det är angeläget att regeringen arbetar aktivt med att bygga upp koalitioner med andra länder för att tillgodo se att förhandlingarna renderar starka och genomförbara slutsatser från översynskonferensen.

Även ett antal andra rustningskontroll regimer som berör konventionella stridskrafter är satta ur spel eller befinner sig under stark press så som INF-avtalet, Open Skies Treaty och CFE-avtalet. Det är angeläget att det görs regelbundna analyser av dom säkerhetspolitiska konsekvenserna kring utvecklingen av dessa rustningskontrollregimer samt att det vidmakthålls stark kompetens på detta område i Sverige. Även den olagliga spridningen av små och lätta vapen måste bekämpas, då sådana vapen skördar hundratusentals dödsoffer varje år.

Slutligen vill vi lyfta det problematiska i att vissa länder inte respekterar existerande konventioner. Trots att flertalet av världens länder, däribland Ryssland, har ratificerat konventionen om förbud mot kemiska vapen har nervgiftet Novitjok använts mot politiska motståndare på ett mycket flagrant sätt. Att införa nya konventioner, som den föreslagna konventionen mot kärnvapen, och skapa efterlevnad av dessa hos auktoritära stater utgör en än större utmaning än att upprätthålla existerande.

5G och nästa generations digitala infrastruktur

Utbyggnaden av framtidens 5G-nät har skapat stora konflikter. Vissa länder som Australien, Japan och USA har förbjudit kinesiska telekomföretag som Huawei och ZTE från att delta i anbudsprocessen för att bygga 5G-nätet i sina respektive länder. Detta för att de kinesiska företagen har starka kopplingar till den kinesiska staten och att det skulle innebära stora säkerhetsrisker att låta dem leverera teknik och mjukvara till kritisk infrastruktur.

Europa måste ha en gemensam linje när nästa generations infrastruktur för mobil kommunikation nu byggs ut. Det sker en oroande fragmentisering där olika länder och företag ger helt olika besked vad gäller kinesisk teknik i 5G-näten, kinesiskt ägande av infrastruktur eller att kinesiska företag underhåller näten. Sverige borde undvika ett kallt teknikkrig, men måste bättre än i dag kunna skydda vår data och kommunikation mot politiska och ekonomiska risker.

Hans Wallmark (M)

Pål Jonson (M)

Jan R Andersson (M)

Jörgen Berglund (M)

Alexandra Anstrell (M)

Hans Rothenberg (M)

Margareta Cederfelt (M)

Magdalena Schröder (M)

Jessika Roswall (M)